

Quan điểm của Đảng Cộng sản Trung quốc về nhận thức và giải quyết mâu thuẫn nhằm xây dựng xã hội ổn định và hài hoà trong chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc

PGS, TS. NGUYỄN MINH HOÀN

Học viện Báo chí và Tuyên truyền; Email: hoan_cbxh@yahoo.com.vn

Nhận ngày 15 tháng 1 năm 2024; chấp nhận đăng tháng 02 năm 2024.

Tóm tắt: Đánh giá mười năm bước vào thời đại mới xây dựng chủ nghĩa xã hội (CNXH) đặc sắc Trung Quốc thời đại mới, Báo cáo chính trị của Đại hội lần thứ XX của Đảng Cộng sản Trung Quốc một lần nữa tiếp tục nhấn mạnh việc nhận thức và giải quyết mâu thuẫn nhằm đảm bảo sự ổn định xã hội của Trung Quốc. Có thể thấy, ổn định xã hội có ý nghĩa quyết định tới vận mệnh đất nước, lợi ích của nhân dân, đảm bảo một môi trường đoàn kết phấn đấu cho xây dựng toàn diện một cường quốc hiện đại hoá xã hội chủ nghĩa (XHCN). Trên tinh thần đó, Đảng Cộng sản Trung Quốc luôn nhấn mạnh việc kiên định không dao động đi theo đường lối quản trị xã hội chủ nghĩa đặc sắc Trung Quốc, đẩy mạnh vững chắc cùng nhau giàu có, bảo vệ và thúc đẩy công bằng và chính nghĩa, sáng tạo cơ chế có tính hệ thống để phòng ngừa và giải quyết có hiệu quả những mâu thuẫn cũng như những nguy cơ xã hội, bảo đảm cho xã hội vừa tràn đầy sức sống, vừa có một trật tự hài hoà.

Từ khoá: nhận thức và giải quyết mâu thuẫn, xã hội hài hoà XHCN, CNXH đặc sắc Trung Quốc.

Abstract: Assessing ten years of entering the new era of building distinctive socialism in China's new era, the Political Report of the 20th National Congress of the Communist Party of China once again emphasizes the spirit of perceiving and resolving contradictions to ensure China's social stability. It can be seen that social stability has a decisive significance for the country's destiny as well as the people's interests, ensuring a united environment for comprehensive construction of a socialist modernized society. In that spirit, the Communist Party of China always emphasizes the determination not to deviate from the path of distinctive socialism governance, firmly promoting prosperity together, safeguarding and promoting social justice and righteousness, creating systematic mechanisms to prevent and effectively resolve conflicts as well as social risks, ensuring a vibrant and harmonious society.

Keywords: perceiving and resolving contradictions, harmonious socialist society, distinctive socialism in China.

1. Sự quán triệt của Đảng Cộng sản Trung Quốc trong nhận thức về mâu thuẫn và cách thức giải quyết mâu thuẫn theo quan điểm của chủ nghĩa Mác từ thực tiễn xây dựng chủ nghĩa đặc sắc Trung Quốc đảm bảo xây dựng xã hội ổn định và hài hoà

Đảng Cộng sản Trung Quốc luôn quán triệt sâu sắc những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác về mâu thuẫn xã hội. Trong quá trình sáng lập CNXH khoa học, C.Mác và Ph.Ăngghen đã khám phá quy

luật khách quan của sự phát triển xã hội loài người từ sự vận động mâu thuẫn giữa lực lượng sản xuất và quan hệ sản xuất, giữa nền tảng kinh tế và kiến trúc thượng tầng, đồng thời tiến hành trình bày một cách có hệ thống về tính hài hòa của sự phát triển xã hội trong tương lai. Nhà sáng lập chủ nghĩa Mác tin rằng, xã hội tương lai tức là xã hội cộng sản, cần phải thực hiện "sự hòa giải thực sự" giữa con người với tự nhiên và bản thân mình, nghĩa là sự hài hòa toàn diện. C.Mác và Ph.Ăngghen lấy việc thực hiện "sự

hòa giải của nhân loại với tự nhiên và với bản thân mình⁽¹⁾ để xác lập mục tiêu giá trị cao nhất của việc xử lý đúng đắn mối quan hệ giữa con người, tự nhiên và xã hội trong quá trình phát triển của xã hội loài người, đồng thời đưa ra quan điểm sứ mệnh lịch sử của [Sự phục sinh chân chính của tự nhiên] và [giải quyết thực sự mâu thuẫn giữa con người với tự nhiên]⁽²⁾ xoay quanh mục tiêu này. Trong *Bản thảo kinh tế - triết học năm 1844*, C.Mác đã định nghĩa chủ nghĩa cộng sản là [sự giải quyết thực sự mâu thuẫn giữa con người với tự nhiên, giữa con người và con người]⁽³⁾. Theo quan điểm của C.Mác, vấn đề con người và tự nhiên mà xã hội loài người phải đối mặt là [sự hòa giải của nhân loại với tự nhiên và với bản thân mình]⁽⁴⁾. Ông luôn lấy hai chữ [hòa giải] làm mục tiêu cuối cùng của mình. [Xã hội] là sự thống nhất bản chất đã hoàn thành của con người với tự nhiên, sự phục sinh chân chính của tự nhiên, chủ nghĩa tự nhiên đã được thực hiện của con người và chủ nghĩa nhân đạo đã được thực hiện của tự nhiên⁽⁵⁾.

Sau khi bước vào cải cách mở cửa, đánh dấu bởi tinh thần Hội nghị Trung ương 3 Khoá XI của Đảng Cộng sản Trung Quốc, sự nghiệp xây dựng CNXH đặc sắc Trung Quốc đã giành được những thành tựu quan trọng về mọi mặt. Song cùng với sự phát triển của kinh tế hàng hoá và kinh tế thị trường cũng dẫn đến sự bất cân bằng và cân đối trong nhiều lĩnh vực, phương diện, nhất là sự phân hoá giàu nghèo có xu hướng gia tăng dẫn đến phân hoá xã hội có lúc diễn ra gay gắt, thậm chí những mâu thuẫn xã hội có xu hướng làm gia tăng nguy cơ bất ổn định xã hội. Trong suốt quá trình cải cách và mở cửa, Đảng Cộng sản Trung Quốc luôn nhấn mạnh đến việc phải nhận thức sâu sắc về mâu thuẫn xã hội nhằm đảm bảo vững chắc cho sự ổn định và phát triển của xã hội. Để nâng cao nhận thức trước thực tiễn phát triển, Hội nghị Trung ương sáu Khoá XVI (6/2006) trong *Nghị quyết về một số vấn đề quan trọng của Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc về xây dựng xã hội hài hoà XHCN*, trong đó đã nêu rõ: [Không có bất cứ một xã hội nào mà không có mâu thuẫn, xã hội loài người luôn phát triển và tiến bộ trong sự vận động của mâu thuẫn. Xây dựng xã hội hài hoà XHCN là quá trình liên tục của việc không ngừng giải quyết các mâu thuẫn xã hội. Chúng ta

phải luôn giữ tư duy tỉnh táo, nghĩ đến hiểm nguy trong lúc thời bình, nhận thức sâu sắc đặc trưng các giai đoạn phát triển của đất nước, phân tích một cách khoa học nguyên nhân dẫn đến những mâu thuẫn và vấn đề ảnh hưởng đến sự hài hòa xã hội, tích cực và chủ động hơn nữa trong nhận thức đúng và giải quyết mâu thuẫn, tăng lên mức độ tối đa những nhân tố hài hoà, giảm xuống mức tối thiểu những nhân tố bất hài hoà, không ngừng thúc đẩy xã hội hài hoà. Các đồng chí trong toàn Đảng phải giải phóng tư tưởng, thực sự cầu thị, tiến cùng thời đại, tất cả phải xuất phát từ thực tiễn, tự giác làm việc theo quy luật]

Chủ nghĩa Mác còn cho rằng hai mặt trong mâu thuẫn của sự vật vừa có tính đối lập vừa có tính thống nhất, sự kết hợp lại giữa tính đối lập và tính thống nhất sẽ thúc đẩy sự phát triển của sự vật. Bởi vậy, phải luôn chú ý nắm bắt được sự thống nhất trong sự đối lập và nắm bắt được sự đối lập trong sự thống nhất. Việc thực hiện sự ổn định xã hội chủ yếu là phải thông qua trạng thái tương đối hài hoà của sự nương tựa lẫn nhau và sức mạnh tổng hợp được hình thành bằng sự phối hợp các mặt, các yếu tố trong hệ thống mâu thuẫn xã hội. Một nhà nước ổn định và có trật tự là rất quan trọng đối với nhà nước và xã hội, nó có thể khiến cho nhà nước và các hệ thống xã hội khác nhau vận hành một cách lành mạnh, để các yếu tố khác nhau của nhà nước và các chủ thể khác nhau của xã hội được sắp xếp ổn thoả và hài hoà. Sự ổn định của chính trị, sự an toàn của xã hội là cơ sở để con người được sống an cư lạc nghiệp, là biểu hiện của sự văn minh và tiến bộ xã hội.

Sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Trung Quốc là cơ sở căn bản để nhân dân Trung Quốc làm chủ vận mệnh của mình trên cơ sở nắm vững những nguyên lý của chủ nghĩa Mác về nhận thức và giải quyết mâu thuẫn. Muốn vậy, Đảng Cộng sản Trung Quốc luôn nhấn mạnh việc phải kiên trì nguyên tắc cơ bản của chủ nghĩa Mác rằng, nhân dân là người tạo ra lịch sử, không ngừng thúc đẩy cuộc cách mạng xã hội vĩ đại và tự cách mạng để thực hiện nhân dân là người làm chủ đất nước và để nhân dân làm chủ vận mệnh của mình. Mao Trạch Đông nói: [Một khi vận mệnh của Trung Quốc nằm trong tay nhân dân, Trung Quốc sẽ giống như mặt trời mọc ở phương Đông, chiếu sáng trái đất bằng ngọn lửa rực rỡ của chính

mình⁽⁶⁾. Tổng Bí thư Đảng Cộng sản Trung Quốc Tập Cận Bình chỉ rõ: “Nhân dân là trọng tài tối cao và là thẩm phán cuối cùng đối với công việc của Đảng ta. Nếu tự cho mình thông minh, xa rời nhân dân, đứng trên nhân dân, thì sẽ bị nhân dân ruồng bỏ. Điều này đúng với bất kỳ đảng phái chính trị nào. Đây là quy luật thép của sự phát triển lịch sử, không có ngoại lệ ở mọi thời đại, mọi quốc gia⁽⁷⁾. Ở Trung Quốc, nhân dân thực sự làm chủ vận mệnh của chính mình, đó không chỉ là quyền làm chủ về chính trị, mà còn là tinh thần sáng tạo đổi mới kinh tế, là sự sáng tạo phát triển văn hóa. Nếu không có sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Trung Quốc, nhân dân Trung Quốc không thể làm chủ vận mệnh của mình.

Người cộng sản Trung Quốc luôn có thể thích ứng với những thay đổi trong điều kiện quốc gia, nắm bắt những thay đổi trong các mâu thuẫn xã hội chủ yếu và thực hiện mong muốn và khát vọng của nhân dân trong việc giải quyết các mâu thuẫn xã hội chủ yếu. Qua hơn 40 năm cải cách mở cửa, Đảng Cộng sản Trung Quốc đã giải quyết mâu thuẫn giữa nhu cầu vật chất và văn hóa ngày càng cao của nhân dân Trung Quốc với nền sản xuất xã hội lạc hậu, những loại phiếu từng là vật không thể tách rời khỏi đời sống của nhân dân như: phiếu lương thực, phiếu vải, phiếu thịt, phiếu cá, phiếu dầu, phiếu đậu phụ, sổ lương thực, chứng từ công nghiệp, v.v.. đều đã được đưa đến bảo tàng lịch sử, giải quyết những vấn đề đã đeo bám nhân dân Trung Quốc hàng nghìn năm qua như nạn đói, thiếu ăn thiếu mặc, cuộc sống khó khăn đã biến mất vĩnh viễn. Bước vào thời kỳ mới của CNXH đặc sắc Trung Quốc, Đảng Cộng sản Trung Quốc muốn giải quyết mâu thuẫn giữa nhu cầu ngày càng cao của nhân dân Trung Quốc về một cuộc sống tốt đẹp hơn với sự phát triển mất cân đối, không đầy đủ thì không những phải đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của nhân dân Trung Quốc về đời sống vật chất và văn hóa, mà còn phải đáp ứng các yêu cầu về dân chủ, pháp trị, công bằng, công lý, an ninh và môi trường.

2. Bài học về sự nhận thức và vận dụng giải quyết mâu thuẫn trong thực tiễn cải cách, mở cửa giai đoạn bước vào xây dựng hiện đại hoá xã hội chủ nghĩa đảm bảo xây dựng xã hội ổn định và hài hoà

Hội nghị toàn thể lần thứ 3 Ban Chấp hành

Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc khóa XI (1978) đã mở ra một kỷ nguyên mới đối với sự phát triển của Trung Quốc. Khi bắt đầu cải cách và mở cửa, Đảng Cộng sản Trung Quốc đã kết hợp những đặc điểm mới và yêu cầu mới của thời kỳ này, trong quá trình tiếp tục tìm tòi xây dựng hiện đại hóa XHCN của Trung Quốc, đã chính thức đưa ra khái niệm “Hiện đại hóa mô hình Trung Quốc”. Sau khi thực hiện bước ngoặt lịch sử vĩ đại tại Hội nghị toàn thể lần thứ 3 Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc khóa XI, Đặng Tiểu Bình luôn suy nghĩ về các vấn đề phát triển của Trung Quốc. Ngày 21/3/1979, trong cuộc hội kiến với Chủ tịch Hiệp hội Văn hóa Anh - Trung, ngài McDonald, Đặng Tiểu Bình lần đầu tiên đề xuất khái niệm mới về “bốn hiện đại hóa mô hình Trung Quốc”. Ông nói: “Mục tiêu mà chúng tôi xác định là đến cuối thế kỷ này sẽ thực hiện bốn hiện đại hóa. Khái niệm của chúng tôi khác với phương Tây, tôi tạm dùng cách nói mới, để gọi về bốn hiện đại hóa mô hình Trung Quốc. Hiện giờ, trình độ kỹ thuật của chúng tôi vẫn ở trình độ những năm 50 của các ngài. Nếu đến cuối thế kỷ có thể đạt tới trình độ những năm 70 của các ngài, thế thì rất tuyệt vời⁽⁸⁾. Cùng ngày, phát biểu tại Hội nghị Bộ Chính trị, Trần Vân chỉ ra: “Chúng ta thực hiện bốn hiện đại hóa, xây dựng cường quốc XHCN, được tiến hành trong hoàn cảnh nào. Nói đến thực sự cầu thị, trước hết phải làm rõ “thực sự” (tình hình thực tiễn). Vấn đề này không làm rõ, tình hình thế nào cũng làm không tốt. Nước ta là nước lớn với hơn 900 triệu dân. Dân số với 80% là nông dân... Một mặt, chúng ta còn rất nghèo, mặt khác phải mất 20 năm, tức là thực hiện bốn hiện đại hóa cuối thế kỷ này. Đây là một mâu thuẫn. Với dân số đông, không dễ để nâng cao mức sống; thực hiện hiện đại hóa dùng ít người, khó khăn cho việc làm. Chúng ta chỉ có thể thực hiện “bốn hóa”. Tình hình thực tế này là xuất phát điểm để xác định cho việc xây dựng bản kế hoạch⁽⁹⁾. Sau nhiều lần suy nghĩ và giải thích rõ của Đặng Tiểu Bình về vấn đề này, ngày 23/3/1979, tại Hội nghị Bộ Chính trị, Đặng Tiểu Bình đã khái quát “bốn hiện đại hóa mô hình Trung Quốc” mà ông nêu ra trước đó hai ngày, thành “Hiện đại hóa mô hình Trung Quốc”. Đặng Tiểu Bình nhấn mạnh: “Hiện tại việc xây dựng phải phù hợp với tình hình

Trung Quốc, đi trên con đường hiện đại hóa mô hình Trung Quốc⁽¹⁰⁾. Nói đến tình hình cơ bản của Trung Quốc, trong tình hình mà lực lượng sản xuất tương đối lạc hậu, việc thực hiện hiện đại hóa XHCN là một vấn đề nan giải mang tính lịch sử mà những người cộng sản Trung Quốc luôn ra sức giải quyết trong thời kỳ mới.

Trong một loạt các bài phát biểu quan trọng tiếp theo, Đặng Tiểu Bình đã trình bày một cách có hệ thống những nội hàm quan trọng và bố trí chiến lược của "hiện đại hóa mô hình Trung Quốc".

Trước hết, lần đầu tiên, ông đã dùng khái niệm "tiểu khang" (khá giả), khái niệm mang sắc thái văn hóa truyền thống rõ nét để giải thích rõ mục tiêu của hiện đại hóa mô hình Trung Quốc. Ngày 06/12/1979, tại cuộc hội kiến với Thủ tướng Nhật Bản Ohira Masayoshi, Đặng Tiểu Bình đã sử dụng từ "khá giả" để miêu tả về hiện đại hóa mô hình Trung Quốc. Ông nói rằng: "Bốn hiện đại hóa mà chúng tôi phải thực hiện được là bốn hiện đại hóa mô hình Trung Quốc. Khái niệm bốn hiện đại hóa này của chúng tôi, không giống khái niệm hiện đại hóa như của các ngài, mà là "ngôi nhà khá giả". Đến cuối thế kỷ này, bốn hiện đại hóa của Trung Quốc cho dù đạt được một số mục tiêu, thì mức độ bình quân GDP trên đầu người của chúng tôi cũng vẫn rất thấp. Để đạt được trình độ của một quốc gia giàu có hơn so với trong thế giới thứ ba, chẳng hạn GDP bình quân 1.000 USD trên đầu người, cũng phải bỏ ra rất nhiều công sức. Hay dù đạt đến trình độ như vậy, so với phương Tây, cũng vẫn còn lạc hậu. Bởi vậy, tôi chỉ có thể nói, đến khi đó Trung Quốc cũng vẫn ở trạng thái khá giả"⁽¹¹⁾. Ngày 16/01/1980, trong bài phát biểu tại Hội nghị cán bộ do Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc triệu tập, Đặng Tiểu Bình chỉ ra, vào cuối thế kỷ này, GDP bình quân đầu người đạt được 1.000 USD, coi như ở trình độ khá giả. Ngày 26/5/1983, trong cuộc hội kiến với Giám đốc Ngân hàng Thế giới (WB) là Alden Winship Clausen, Đặng Tiểu Bình nói: "Trung Quốc chiếm 1/4 dân số thế giới, vào cuối thế kỷ sẽ thoát khỏi tình trạng nghèo đói và lạc hậu, xây dựng trở thành một xã hội khá giả, điều này sẽ là một đóng góp quan trọng vào sự ổn định và phát triển của nền kinh tế thế giới"⁽¹²⁾.

Thứ hai, Đặng Tiểu Bình không ngừng làm

phong phú cũng như hoàn thiện các mục tiêu và bố trí chiến lược hiện đại hóa XHCN. Vào giữa những năm 1980 của thế kỷ XX, Đặng Tiểu Bình đã đề xuất chiến lược "ba bước" xây dựng hiện đại hóa dựa trên thực tế của Trung Quốc và đặc điểm của thời đại, hơn nữa lần đầu tiên đưa ra mục tiêu đến giữa thế kỷ XXI cơ bản thực hiện được phát triển hiện đại hóa. Từ ngày 25/10 đến ngày 01/11/1987, Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng Cộng sản Trung Quốc đã được tổ chức. Đại hội thông qua báo cáo *Tiến lên theo con đường XHCN mang đặc sắc Trung Quốc*, giải thích rõ lý luận giai đoạn đầu của CNXH và đề ra đường lối cơ bản của Đảng trong giai đoạn đầu của CNXH. Đại hội đã đề ra ba bước, đến giữa thế kỷ XXI cơ bản thực hiện mục tiêu chiến lược hiện đại hóa, tức là: *bước thứ nhất*, thực hiện GDP gấp đôi so với năm 1980, giải quyết vấn đề ăn no của nhân dân - nhiệm vụ này về cơ bản đã được thực hiện; *bước thứ hai*, đến cuối thế kỷ XX đưa GDP tăng trưởng gấp đôi, đời sống nhân dân đạt đến trình độ khá giả; *bước thứ ba*, đến giữa thế kỷ XXI, GDP bình quân đầu người đạt đến trình độ của các nước phát triển trung bình, đời sống của nhân dân tương đối giàu có, cơ bản thực hiện hiện đại hóa. Từ ý nghĩa này mà nói, việc đề ra chiến lược "ba bước" đã hoạch định nên một kế hoạch to lớn xây dựng hiện đại hóa mô hình Trung Quốc.

Kể từ Hội nghị toàn thể lần thứ 4 Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc khóa XIII (1989), đối diện với sự giải thể của Liên Xô và sự kịch biến ở Đông Âu, phong trào XHCN thế giới rơi vào thoái trào và với những thử thách nghiêm trọng từ làn sóng chính trị cũng như nguy cơ kinh tế đã xuất hiện trong nước, Trung Quốc sẽ đi về đâu? Tập thể lãnh đạo trung ương thế hệ thứ ba với Giang Trạch Dân là hạt nhân bảo vệ và kiên trì đi theo con đường XHCN đặc sắc Trung Quốc, trên cơ sở đó đưa ra chiến lược "ba bước" mới, với mục tiêu hiện đại hóa được xác định đến giữa thế kỷ XXI cơ bản thực hiện được hiện đại hóa và xây dựng Trung Quốc trở thành một nước XHCN giàu mạnh, dân chủ, văn minh. Trong báo cáo của Đại hội lần thứ XV của Đảng Cộng sản Trung Quốc (1997), Giang Trạch Dân chỉ ra: "Triển vọng vào thế kỷ tới, mục tiêu của chúng ta là, 10 năm đầu thực hiện GDP gấp

đôi so với năm 2000, làm cho cuộc sống khá giả càng sung túc hơn, hình thành thể chế kinh tế thị trường XHCN tương đối hoàn thiện; trải qua sự nỗ lực của 10 năm tiếp theo, đến 100 năm thành lập Đảng, cơ bản thực hiện được hiện đại hóa, xây dựng Trung Quốc trở thành một nước XHCN giàu mạnh, dân chủ, văn minh. Như Đặng Tiểu Bình đã nói: [Hiện nay, điều kiện trong nước của ta sẵn có, môi trường quốc tế thuận lợi, cộng với việc phát huy những ưu thế của chế độ XHCN có thể tập trung lực lượng làm những việc lớn, trong quá trình xây dựng hiện đại hóa về sau này, xuất hiện biết bao giai đoạn phát triển tốc độ tương đối nhanh, hiệu quả tương đối tốt, đó là một tất yếu, cũng là có thể làm được. Chính là chúng ta phải có ý chí lớn lao! (13).

Tương ứng với điều này, tháng 12/1997, dưới sự chủ trì của Giang Trạch Dân, Quân ủy Trung ương đã xác lập ý tưởng chiến lược [ba bước] phát triển hiện đại hóa quốc phòng và quân đội xuyên thế kỷ, phấn đấu đến giữa thế kỷ XXI, cơ bản thực hiện hiện đại hóa quốc phòng và quân đội. [Bước đầu, từ nay đến năm 2010, sử dụng thời gian mười mấy năm, nỗ lực thực hiện các yêu cầu đặt ra trong phương châm chiến lược quân sự thời kỳ mới, đặt nền tảng vững chắc cho hiện đại hóa quốc phòng và quân đội... Bước thứ hai, trong 10 năm thứ hai ở thế kỷ XXI, cùng với sự tăng trưởng thực lực kinh tế đất nước và sự tăng lên tương ứng trong chỉ tiêu quân sự, đẩy nhanh tiến độ xây dựng chất lượng quân sự của ta, tăng cường phát triển thích hợp sức mạnh của vũ khí và trang bị công nghệ cao, cải thiện hệ thống vũ khí và trang bị, nâng cao toàn diện trình độ quân đội, tối ưu hóa hơn nữa thể chế biên chế, đưa việc xây dựng hiện đại hóa quốc phòng và quân đội có một sự phát triển lớn mạnh. Bước thứ ba, sau ba thập kỷ nỗ lực tiếp theo, đến giữa thế kỷ XXI, thực hiện được hiện đại hóa quốc phòng và quân đội (14). Trong thời kỳ lịch sử này, Giang Trạch Dân không ngừng tìm tòi một số vấn đề mới của hiện đại hóa XHCN, tóm lại chủ yếu là: 1) [nâng cao trình độ hiện đại hóa của Trung Quốc, giải quyết vấn đề việc làm và tăng thu nhập cho nông dân, phải điều chỉnh cơ cấu việc làm và cơ cấu ngành nghề ở nông thôn, theo hướng công nghiệp hóa và đô thị hóa, chuyển dịch càng nhiều dân số nông thôn càng tốt. Đây là quy luật

chung của tất cả các nước trên thế giới hướng tới hiện đại hóa, là một phương hướng lớn. Chúng ta cũng phải kiên định không dao động đi theo con đường này (15); 2) [tiếp tục đẩy mạnh xây dựng hiện đại hóa, hoàn thành thống nhất đất nước, duy trì hòa bình thế giới và thúc đẩy cùng nhau phát triển, đây là ba nhiệm vụ lớn mà Đảng và Nhà nước ta phải nắm chắc để bước vào thế kỷ mới (16)]. Trong ba nhiệm vụ chính này, xây dựng hiện đại hóa là hạt nhân, đến giữa thế kỷ XXI về cơ bản thực hiện hiện đại hóa là mục tiêu tổng thể của chúng ta; 3) thực hiện hiện đại hóa chính là phải thúc đẩy toàn cầu hóa kinh tế một cách bình đẳng. Toàn cầu hóa kinh tế là một xu thế khách quan đi cùng với sự phát triển của lực lượng sản xuất xã hội, chúng ta cần toàn cầu hóa kinh tế bình đẳng giữa các nước trên toàn thế giới, sự giàu có của thiểu số nước không nên và không thể được xây dựng trên sự nghèo đói của đông đảo các nước phương Nam, chúng ta cần toàn cầu hóa kinh tế công bằng giữa các nước trên toàn thế giới, sự chênh lệch giàu nghèo trên thế giới cần phải thu hẹp dần lại, chứ không phải là sự mở rộng không ngừng, nếu không nhân loại sẽ phải trả một cái giá nặng nề.

3. Bài học về sự nhận thức và vận dụng giải quyết mâu thuẫn trong thực tiễn cải cách, mở cửa giai đoạn bước vào thời đại mới trong thế kỷ mới xây dựng hiện đại hoá xã hội chủ nghĩa đảm bảo xây dựng xã hội ổn định và hài hoà

Trải qua một loạt sự tìm tòi, đến Đại hội XVI của Đảng Cộng sản Trung Quốc (2002), mục tiêu và nhiệm vụ hiện đại hóa của Trung Quốc càng rõ ràng hơn. Giang Trạch Dân chỉ ra: [Nhìn bao quát toàn cục, hai thập kỷ đầu của thế kỷ XXI, đối với nước ta mà nói, là một thời kỳ cơ hội chiến lược quan trọng phải được nắm thật chắc, làm rất nhiều việc. Theo mục tiêu phát triển từ Đại hội XVII của Đảng đến năm 2010 và đến kỷ niệm 100 năm ngày thành lập Đảng, 100 năm ngày thành lập nước Trung Quốc mới, chúng ta phải tập trung lực lượng vào việc xây dựng một xã hội khá giả ở mức cao cho hàng tỷ người, làm cho nền kinh tế phát triển hơn, dân chủ càng được kiện toàn hơn, giáo dục và khoa học càng tiến bộ hơn, văn hóa càng rực rỡ hơn, xã hội càng trở nên hài hòa hơn và cuộc sống của nhân dân càng được sung túc hơn. Đây là mục tiêu chiến lược

bước thứ ba trong thực hiện hiện đại hóa. Đây là giai đoạn phát triển chuyển tiếp tất yếu để thực hiện mục tiêu chiến lược bước thứ ba của hiện đại hóa, cũng là giai đoạn then chốt để hoàn thiện hệ thống kinh tế thị trường XHCN và mở rộng mở cửa đối ngoại. Trải qua xây dựng ở giai đoạn này, tiếp tục phấn đấu trong mấy thập kỷ, đến giữa thế kỷ này về cơ bản thực hiện hiện đại hóa, xây dựng nước ta thành một nước xã hội chủ nghĩa giàu mạnh, dân chủ và văn minh^[7].

Bước vào giai đoạn mới trong thế kỷ mới, cùng với sự phát triển của sự nghiệp xây dựng CNXH đặc sắc Trung Quốc, nhận thức của Đảng Cộng sản Trung Quốc về hiện đại hóa mô hình Trung Quốc ngày càng sâu sắc. Đại hội XVII của Đảng Cộng sản Trung Quốc (2007) đã đưa ra mục tiêu chung là "xây dựng một nước hiện đại hóa XHCN, giàu mạnh, dân chủ, văn minh, hài hòa"^[8]. Đây là sự đánh dấu một giai đoạn mới trong việc tìm tòi (con đường) hiện đại hóa mô hình Trung Quốc. Báo cáo của Đại hội XVII đã làm rõ hơn nữa phương hướng và mục tiêu cho việc xây dựng toàn diện xã hội khá giả, và cũng cung cấp hơn nữa cơ sở cho việc thực hiện hiện đại hóa.

Trong 10 năm đảm nhiệm chức vụ, Hồ Cẩm Đào đã làm phong phú và phát triển nhận thức về hiện đại hóa: 1) *đề xuất xây dựng một xã hội hài hòa XHCN*, coi đây là một nội dung quan trọng để thúc đẩy cải cách, mở cửa và hiện đại hóa của Trung Quốc, làm phong phú thêm nhận thức về hiện đại hóa. Ông chỉ ra: "Đảng ta đề xuất việc xây dựng xã hội hài hòa xã hội chủ nghĩa, phù hợp với các nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác, phù hợp với chủ nghĩa Mác về tầm nhìn khoa học của xã hội XHCN. Lý luận và thực tiễn xây dựng CNXH của Đảng ta đạt được sự phát triển mới, vừa là sự tổng kết kinh nghiệm cầm quyền của Đảng, vừa là sự tiếp thu những bài học kinh nghiệm cầm quyền của một số chính đảng nước ngoài; không những làm sâu sắc trong nhận thức đối với quy luật xây dựng CNXH nước ta, mà còn làm sâu sắc trong nhận thức đối với quy luật cầm quyền của Đảng Cộng sản, quy luật xây dựng CNXH, quy luật phát triển xã hội loài người; không chỉ làm phong phú và phát triển lý luận CNXH đặc sắc Trung Quốc, mà còn làm phong phú và phát triển chủ nghĩa Mác về lý luận xây dựng xã hội XHCN"^[9]; 2) *đi theo con đường đô thị hóa đặc*

sắc Trung Quốc. Hồ Cẩm Đào rất nhấn mạnh ý nghĩa quan trọng của việc thúc đẩy sự phát triển lành mạnh của đô thị hóa đối với xây dựng hiện đại hóa của Trung Quốc. Ông chỉ ra: "Đô thị hóa là xu thế tất yếu của phát triển kinh tế - xã hội, và cũng là tiêu chí quan trọng của công nghiệp hóa và hiện đại hóa. Chúng ta đang ở giai đoạn then chốt của sự phát triển đô thị hóa"^[20]; 3) *đi theo con đường hiện đại hóa nông nghiệp đặc sắc Trung Quốc*. Tháng 01/2009, chủ trì Hội nghị học tập tập thể lần thứ 11 của Bộ Chính trị khóa XVII, Hồ Cẩm Đào đã chỉ ra: "Đi theo con đường hiện đại hóa nông nghiệp đặc sắc Trung Quốc là sự lựa chọn tất yếu theo quy luật phổ biến của sự phát triển nông nghiệp thế giới, dựa trên tình hình (thực tiễn) của nước ta, là một yêu cầu tất yếu để phối hợp phát triển đô thị và nông thôn, phối hợp thúc đẩy công nghiệp hóa và đô thị hóa, và là cách duy nhất để xây dựng nông thôn mới XHCN và thúc đẩy phát triển nông nghiệp bền vững"^[21]; 4) *không ngừng khám phá quy luật của hiện đại hóa*. Sáng ngày 09/9/2009, Bộ Chính trị khóa XVII đã tiến hành Hội nghị học tập tập thể lần thứ 16 về nhận thức và thực tiễn hiện đại hóa XHCN kể từ khi thành lập Trung Quốc mới, tập trung vào việc tìm hiểu hiện đại hóa xã hội chủ nghĩa của Đảng trong 60 năm thành lập Trung Quốc mới. Chủ trì buổi học tập, Hồ Cẩm Đào chỉ ra: "Phải kiên trì giải phóng tư tưởng, thực sự cầu thị, tiến cùng thời đại, ra sức tìm tòi và nắm vững quy luật hiện đại XHCN nước ta. Xây dựng hiện đại hóa XHCN của nước ta được tiến hành trên cơ sở của tình hình cụ thể và trong điều kiện phát triển hiện đại hóa của nước ta, điều này đòi hỏi chúng ta vừa phải nhận thức sâu sắc và nắm vững quy luật chung của hiện đại hóa và quy luật phổ biến của hiện đại hóa XHCN, vừa phải nhận thức sâu sắc và nắm vững quy luật đặc thù của hiện đại hóa XHCN nước ta. Chúng ta phải giữ vững đường lối tư tưởng của Đảng, phát huy tinh thần hoạt động thực tiễn phải tuân theo quy luật khách quan, tiếp tục xuất phát từ thực tiễn của nước ta, bền bỉ tìm tòi và nắm vững quy luật hiện đại hóa XHCN nước ta, không ngừng nghiên cứu sáng tạo và giải quyết những vấn đề lý luận và thực tiễn quan trọng trong xây dựng hiện đại hóa XHCN"^[22]; 5) *nhấn mạnh hiện đại hóa chính là không ngừng biến cũ đổi mới*.

Tháng 4/2006, trong một bài phát biểu tại Đại học Yale (Mỹ), Hồ Cẩm Đào nói: “Nền văn minh Trung Hoa xưa nay luôn chú trọng sự tự cường vươn lên, không ngừng biến cũ đổi mới. “Thiên hành kiện, quân tử dĩ tự cường bất tức”(người quân tử luôn bền bỉ vươn lên mạnh mẽ theo quy luật vận xoay của trời đất), đây là một câu cách ngôn truyền đời ngàn năm của Trung Quốc. Dân tộc Trung Hoa sở dĩ có thể không ngừng vươn lên mạnh mẽ, phát triển lớn mạnh, trải qua gian truân mà bất khuất, nhiều lần gặp trắc trở mà không nhụt chí, đó chính là dựa trên tinh thần vươn lên hùng mạnh, kiên nhẫn không lay chuyển, tiến cùng thời đại”⁽²³⁾. Có thể nói, con đường mới hiện đại hóa mô hình Trung Quốc chính là một quá trình biến cũ đổi mới, và đây chính là quá trình giải quyết mâu thuẫn phù hợp theo quy luật.

4. Bài học về sự nhận thức và vận dụng giải quyết mâu thuẫn trong thực tiễn cải cách, mở cửa giai đoạn bước vào thời đại mới xây dựng hiện đại hoá xã hội chủ nghĩa đảm bảo xây dựng xã hội ổn định và hài hoà trong cuộc chiến công kiên thoát nghèo

Kể từ Đại hội XVIII của Đảng Cộng sản Trung Quốc (2012), Ban Chấp hành Trung ương Đảng với Tổng Bí thư Đảng Cộng sản Trung Quốc Tập Cận Bình là hạt nhân, trên cơ sở quyết chiến, quyết thắng trong cuộc chiến công kiên thoát nghèo, xây dựng xã hội khá giả toàn diện đã tập trung vào mục tiêu phấn đấu 100 năm thứ hai, tức là làm thế nào để xây dựng một quốc gia XHCN hiện đại hóa một cách toàn diện, đề xuất một loạt quan điểm mới, tư tưởng mới, chiến lược mới và làm phong phú thêm rất nhiều nội hàm mới của hiện đại hóa mô hình Trung Quốc. Ở giai đoạn này, việc hoàn thành thuận lợi xây dựng xã hội khá giả toàn diện là một thành tựu to lớn của việc nhận thức đúng về mâu thuẫn và giải quyết mâu thuẫn đảm bảo ổn định và hài hoà xã hội

Trong bài phát biểu tại Lễ kỷ niệm 100 năm ngày thành lập Đảng Cộng sản Trung Quốc (1921 - 2021), Tổng Bí thư Đảng Cộng sản Trung Quốc Tập Cận Bình đã tuyên bố với thế giới: “Xây dựng một xã hội khá giả toàn diện trên mảnh đất Trung Hoa rộng lớn, đã giải quyết vấn đề nghèo đói tuyệt đối mang tính lịch sử, hăng hái bước tới mục tiêu phấn đấu 100 năm thứ hai nhằm xây dựng một quốc gia

XHCN hiện đại hóa toàn diện”⁽²⁴⁾. Kể từ Đại hội XVIII của Đảng Cộng sản Trung Quốc, Tổng Bí thư Tập Cận Bình đã phát biểu một loạt các bài trình bày và phân tích quan trọng xoay quanh việc xây dựng một xã hội khá giả toàn diện. Ngày 25/02/2021, trong bài phát biểu tại Đại hội tổng kết toàn quốc về cuộc chiến công kiên thoát nghèo, với tình cảm sâu nặng Tổng Bí thư Tập Cận Bình đã đánh giá: “Cuối năm 2012, ngay sau Đại hội Đảng lần thứ XVIII, Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc đã nhấn mạnh nổi bật: “Khá giả hay không, mấu chốt là nhìn vào những người bà con mình, mấu chốt là những người bà con có thể thoát nghèo hay không”, cam kết “quyết không thể để lại một khu vực đói nghèo, một quần chúng nghèo”, mở bức màn cho công cuộc công kiên thoát nghèo thời đại mới. Năm 2013, Ban Chấp hành Trung ương Đảng đã đề ra khái niệm “xóa nghèo chính xác”, xây dựng mới cơ chế cho công tác xóa nghèo. Năm 2015, Ban Chấp hành Trung ương Đảng đã tổ chức Hội nghị công tác xóa nghèo mở rộng, đưa ra yêu cầu chung cho thực hiện mục tiêu thoát nghèo, thực hiện “sáu cái chính xác” về đối tượng giúp đỡ, về sắp xếp dự án, về sử dụng nguồn vốn, về biện pháp đến hộ gia đình, về cử người đến thôn, về hiệu quả thoát nghèo; thực hiện triệt để “năm nhóm” (hành động), phát triển sản xuất, di dời tái định cư, đền bù môi trường, phát triển giáo dục, an sinh xã hội; phát lệnh tiến công đánh thắng cuộc chiến công kiên thoát nghèo.

Năm 2017, Đại hội XIX của Đảng Cộng sản Trung Quốc đã triển khai toàn diện việc thoát nghèo chính xác để tiến hành một trong ba cuộc chiến công kiên lớn, đặt mục tiêu xây dựng xã hội khá giả một cách toàn diện, tập trung lực lượng đánh đổ thành lũy nghèo đói kiên cố, quyết chiến quyết thắng công kiên thoát nghèo. Năm 2020, nhằm ứng phó mạnh mẽ với sự ảnh hưởng của đại dịch Covid-19 và lũ lụt đặc biệt nghiêm trọng, Ban Chấp hành Trung ương Đảng yêu cầu toàn Đảng, toàn dân bằng quyết tâm cao hơn, nỗ lực mạnh mẽ hơn nữa, làm tốt “đề thi” (vượt qua trở ngại), đánh thắng trận cuối, với niềm tin chắc chắn vào thắng lợi cuối cùng của cuộc chiến công kiên thoát nghèo”⁽²⁵⁾. Đến tháng 02/2021, Tổng Bí thư Tập Cận Bình đã điều tra nghiên cứu hơn 50 cuộc về công tác xóa nghèo, đi thực tế tại 14

khu vực, tập trung vào các khu vực đặc biệt khó khăn, tìm hiểu tình hình thực tế xóa nghèo thực sự, thực sự xóa nghèo và thoát nghèo thực sự. Đây là tư tưởng và cơ sở chiến lược xây dựng xã hội khá giả toàn diện, nhấn mạnh thực hiện xóa nghèo chính xác và thoát nghèo chính xác theo tiêu chuẩn hiện hành của Trung Quốc để đảm bảo việc thực hiện thoát nghèo cho nhân khẩu nghèo ở nông thôn, tháo gỡ nghèo ở toàn bộ các huyện nghèo, giải quyết nghèo tổng thể (đa chiều) mang tính khu vực.

Những thành tựu trong cuộc chiến công kiên thoát nghèo đã được khẳng định trong Báo cáo chính trị của Đại hội XX năm 2022, với tư cách là một trong những thành tựu to lớn của thời đại mới. Những kinh nghiệm và nhận thức quan trọng này là kết tinh lý luận công kiên thoát nghèo của Trung Quốc, là thành tựu mới nhất của lý luận của chủ nghĩa Mác về chống đói nghèo và càng là kinh nghiệm phong phú mà Trung Quốc cung cấp cho việc thực hiện hiện đại hóa. Chẳng hạn như, tinh thần công kiên thoát nghèo bằng sự đồng lòng trên dưới, tinh thần chiến đấu, chính xác thiết thực, khai phá sáng tạo, công kiên vượt khó, không phụ nhân dân chính là tôn chỉ của Đảng Cộng sản Trung Quốc, phẩm chất ý chí của nhân dân Trung Quốc, bức tranh sinh động tinh thần dân tộc Trung Hoa; là sự thể hiện tập trung chủ nghĩa yêu nước, chủ nghĩa tập thể, tư tưởng XHCN; là sự bừng sáng đầy đủ tinh thần Trung Quốc, giá trị Trung Quốc và sức mạnh Trung Quốc; là sự thể hiện sức mạnh tinh thần lớn mạnh cho thực hiện hiện đại hóa; kiên trì giải quyết tốt vấn đề "tâm nông" là quan trọng hàng đầu trong công tác của toàn Đảng, kiên trì ưu tiên phát triển nông nghiệp và nông thôn, đi con đường chấn hưng nông thôn XHCN đặc sắc Trung Quốc, tiếp tục thu hẹp khoảng cách phát triển giữa thành thị và nông thôn, để nhân khẩu thu nhập thấp và các khu vực kém phát triển cùng chia sẻ những thành quả phát triển, đẩy nhanh tiến độ hiện đại hóa nông thôn và nông nghiệp, trong tiến trình hiện đại hóa không bị lùi lại phía sau, mà vượt lên phía trước. Đặc biệt có thể thấy, việc giải quyết tốt những bài toán nêu trên đã chính là bài học thành công của nhận thức được mâu thuẫn và giải quyết phù hợp theo điều kiện thực tiễn để tránh dẫn đến những ngòi nổ của xung đột xã hội.

Như vậy có thể thấy, sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Trung Quốc là sự lựa chọn của lịch sử và nhân dân Trung Quốc trong 100 năm qua, đồng thời cũng là sự lựa chọn của hiện thực và tương lai. Vai trò lãnh đạo quan trọng của Đảng Cộng sản Trung Quốc đã được chứng minh bởi chủ nghĩa Mác và các đảng chính trị, cũng như đã được lịch sử cách mạng, xây dựng và cải cách sẽ tiếp tục được chứng minh bằng hành trình xây dựng một cường quốc XHCN hiện đại và thực hiện công cuộc phục hưng vĩ đại dân tộc Trung Hoa và đây cũng là đóng góp một phương án cho sự phát triển của thế giới nói chung./

(1), (4) C.Mác và Ph.Ăngghen (2002), *Toàn tập*, Nxb. CTQG Sự thật, Hà Nội, T.1, tr.756, 756.

(2), (3), (5) C.Mác và Ph.Ăngghen (2000) *Toàn tập*, Nxb. CTQG Sự thật, Hà Nội, T.42, tr.167, 167, 170.

(6) *Tuyển tập Mao Trạch Đông chọn lọc*, quyển 4, Nxb. Nhân dân, 1991, tr.1467 (tiếng Trung).

(7) Tập Cận Bình, *Bài phát biểu tại buổi tọa đàm Kỷ niệm 120 năm ngày sinh đồng chí Mao Trạch Đông*, Nhân dân nhật báo, ngày 27/12/2013, ấn bản số 02 (tiếng Trung).

(8) Phòng Nghiên cứu Văn hiến Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc biên soạn (1998), *Niên phổ tư tưởng Đặng Tiểu Bình (1975 - 1997)*, Nxb.Văn hiến Trung ương, tr.111 (tiếng Trung).

(9) *Trần Văn tuyển tập*, T.3, Nxb. Nhân dân, 1995, tr.250 (tiếng Trung).

(10), (11) *Đặng Tiểu Bình tuyển tập*, T.2, Nxb. Nhân dân, 1994, tr.163, 267 (tiếng Trung).

(12) Phòng Nghiên cứu Văn hiến Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc biên soạn (2011), *Năm tư tưởng Đặng Tiểu Bình (1975-1997)*, Nxb.Văn hiến Trung ương, tr.463 (tiếng Trung).

(13), (14) *Giang Trạch Dân tuyển tập*, T.2, Nxb. Nhân dân, 2006, tr.4, 83-84 (tiếng Trung).

(15), (16), (17) *Giang Trạch Dân tuyển tập*, T.3, Nxb. Nhân dân, 2006, tr.407, 139, 542-543 (tiếng Trung).

(18), (19), (20), (23) *Tuyển tập Hồ Cẩm Đào*, T.2, Nxb. Nhân dân, 2016, tr.620, 284 - 285, 357, 438 (tiếng Trung).

(21) Viện Nghiên cứu xây dựng Đảng (2013), Ban Tổ chức Trung ương biên soạn: *Đại sự xây dựng Đảng (Đại hội XVIII)*, Nxb. Sách xây dựng Đảng, tr.107 (tiếng Trung).

(22) *Tiếp tục khám phá và nắm bắt các quy tắc hiện đại hóa XHCN để thúc đẩy hiện đại hóa XHCN một cách tốt hơn*, Bright Daily, ngày 10/9/2009, ấn bản số 01 (tiếng Trung).

(24) Tập Cận Bình (2021), *Bài phát biểu tại Lễ kỷ niệm 100 năm thành lập Đảng Cộng sản Trung Quốc*, Nxb. Nhân dân, tr.2 (tiếng Trung).

(25) Tập Cận Bình: *Bài phát biểu tại Hội nghị tổng kết và công nhận công tác xóa đói giảm nghèo quốc gia*, Nhân dân nhật báo, ngày 26/02/2021, ấn bản số 02 (tiếng Trung).